

Градинки и фризерски салони во селата со средства од ИПАРД

Парите од претпристапна помош ИПА за земјоделците се веќе достапни. На земјоделците преку седум јавни повици досега им се понудени десетици милиони евра од буџетите на Европската унија и на Македонија во сооднос 3:1. Директорот на Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и рурален развој Тони Димовски, вели дека со усвоените измени на програмата ИПАРД, во претстојниот период се очекува и зголемена искористеност на средствата од оваа претпристапната помош на ЕУ за рурален развој.

Во која фаза е одобрувањето на измените, како се одвиваат подготовките за почетокот со имплементацијата на изменетата ИПАРД-програма и што може да очекуваат земјоделците?

-Пред десетина дена Европската комисија ги усвои предложените измени на програмата ИПАРД 2007-2013 на Република Македонија. Со ова се оствари голема придобивка за македонскиот земјоделски сектор. По интензивната соработка помеѓу Директоратот за земјоделство од една и Министерството за земјоделство со Агенцијата за финансиска поддршка од друга страна, преку аргументирање на потребите се прифатија посуштински измени на програмата. Моментно, согласно со предвидените постапки за вакви ситуации Агенцијата во соработка со ресорното министерство интензивно работи на техничкото приспособување на процедурите за имплементирање на надополнетата програма. Во тек е комуникацијата со Директоратот за земјоделство во врска со одобрувањето на обновените процедури и настојуваме наскоро да го објавиме јавниот повик што ќе ги понуди новините од ИПАРД. Во меѓувреме, Министерството изготви агенда за запознавање на јавноста со измените која заедно со деталите околу аплицирањето во текот на февруари ќе биде понудена на јавноста.

Накратко, што се овозможува со извршените измени на програмата?

- Во мерката инвестиции во земјоделски стопанства сега е овозможена

пренамена од лозја во овоштарници, односно лозја со трпезно грозје, а досега се овозможуваше само замена на постари од 20 години лозови насади или неадекватни сорти. Исто така, се овозможуваат инвестиции во обновливи извори на енергија, потоа набавка на нова базна механизација (специјализирани трактори до 82 KW) и градба на објекти за сместување на механизацијата и на опремата. Исто така, се кофинансира градба на нови оранжерии со стаклени и плексиглас-панели, се поддржуваат и инвестиции во оранжерии за расаден материјал, изградба на нови фарми за одгледување животни за добивање месо, а кај фармите за производство на пилешко месо поддржан е целиот производен циклус. Се воведува и поедноставувања за инвестиции помали од 50.000 евра. Новитет претставува и постепено достигнување на европските стандарди што отсега ќе може да се достигнат во период од 3 години по последната исплата на одобрен проект. Измените опфаќаат и зголемен опфат на капацитетите за лозја и овоштарници од 0,3 ха до 50 ха, за одгледување зеленчук на отворено или на затворено од 0,2 ха до 30 ха. Зголемен е опфатот и во производство на млеко од 5 до 500 крави, за овци од 150 до 8000 грла, а за кози од 30 до 800 грла. Во производство на месо, за свинско -од 100 до 30.000 прасиња (годишен турнус) или од 10 маторици до 1.500, а за бројлери од 3.000 до 18.000 годишен турнус. Мошне значајна измена претставува зголемената вредност на инвестициите за кофинансирање од 400 илјади евра на 1,5 милион евра без разлика дали ќе се имплементира преку еден или преку повеќе проекти, а долниот праг е спуштен на 3 илјади евра. За оранжериите може да достигне до вредност од 2,3 милиона евра прифатливи трошоци, а за свињарски и бројлерски фарми- до 1,7 милион евра.

Во однос на мерката Инвестиции во преработка на земјоделски производи, се овозможи зголемен опсег на инвестиции во капацитетите за месни преработки, односно прием на сировини, процесирање до финален производ и негово складирање.

Воедно, дозволен е транзициски период за достигнување на релевантните европски стандарди согласно со националното законодавство.

Точно ли е дека со измените на програмата ќе се дозволи парите да се користат за отворање градинки и фризерски салони во руралните средини?

- Да точно е. Кај мерката рурална диверзификација се извршени поголеми промени, односно значително е зголемен опсегот на дозволени проекти и инвестиции како на пример отворање градинки и фризерски салони во рурални средини. Исто така, за економична употреба на механизацијата се поддржуваат т.н. машински прстени или набавка на механизација од страна на доброволни здруженија на земјоделци, како и инвестиции за изградба на простории за чување на опремата, набавка на земјоделска механизација, канцелариска опрема за здружението, инвестиции во работилници за поправка на механизацијата. Со измените во оваа мерка се овозможува основање и унапредување на приватни ветеринарски станици. Можеби најзначајна измена во овој дел претставува изградбата на нови сместувачки капацитети за рурален туризам и рурални музеи, а воедно зголемен е и распонот на финансирање од 3 илјади евра до 450 илјади евра за целиот програмски период.

Со измените се поддржува и изградба на нови производни погони за преработка на зеленчук и овошје, млеко, кланици и месни производи во случај кога старите погони се застарени и затворени. Исто така, прифатена е нова во согласност со европската регулатива поповолна дефиниција за апликантите (мали средни претпријатија). Отстранети се и ограничувањата на производствените капацитети, зголемен е распонот на инвестициите прифатливи за кофинансирање од 10 илјади евра до 3 милиони евра за целиот програмски период, а физибилити-студиите повеќе не се услов за изградба на нови погони или собирни центри.

Имаат ли земјоделците пари да конкурираат и дали се доволно поддржани со евтини кредити без хипотеки?

- Познато е дека со докапитализацијата на Македонската банка за поддршка на развојот во висина од 10,7 милиони евра значително се зголемија поволностите за кредитите во секторот земјоделство и постои кредитна поддршка обезбедена со средствата од Земјоделскиот кредитен дисконтен фонд, преку кредитирање на земјоделците од комерцијалните банки со поповолни каматни стапки. Воспоставен е и еднаков пристап при еволуирањето на проектите од страна на банките и агенцијата, а некои банки направија дополнителни чекори за приспособување кон земјоделците како клиенти. Но факт е дека има уште многу простор за понапредна и пофлексибилна кредитна поддршка на земјоделците, која веројатно ќе биде поприсутна со поинтензивните сигнали за излез од финансиската криза.

Валентина Ангеловска

Интервјуто е преземено од дневниот весник - Дневник